se må tillægges de oplysninger, som fremgår af kontroleksemplaret, samt til, om der må kræves yderligere dokumentbevis.

I sag 55/74,

angående en anmodning, der i medfør af EØF-traktatens artikel 177 er forelagt Domstolen af Finanzgericht Hamburg for i den for nævnte ret verserende sag mellem

FIRMA ROBERT UNKEL, 87 Würzburg-Heidingsfeld, Resenstraße 1,

og

HAUPTZOLLAMT HAMBURG-JONAS, 2 Hamburg 11, Holzbrücke 8,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af Rådets forordning nr. 121/67 (EØF) af 13. juni 1967 (EFT-specialudgave 1967, s. 42; orig. ref. JO nr. 117 af 19. 6. 1967, s. 2283), Rådets forordning nr. 177/67 (EØF) af 27. juni 1967 (EFT-specialudgave 1967, s. 135; orig. ref. JO nr. 137 af 28. 6. 1967, s. 2614) og Kommissionens forordning nr. 1041/67 (EØF) af 21. december 1967 (EFT-specialudgave 1967, s. 298; orig. ref. JO nr. 314 af 23. 12. 1967, s. 9)

afsiger

DOMSTOLEN

sammensat af: præsidenten R. Lecourt, afdelingsformændene C. Ó Dálaigh og Mackenzie Stuart, dommerne A. M. Donner, R. Monaco, J. Mertens de Wilmars (refererende), P. Pescatore, H. Kutscher og M. Sørensen,

generaladvokat: J.-P. Warner
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Sagsfremstilling

Forelæggelseskendelsen og de skriftlige indlæg, der er fremsat i medfør af artikel 20 i statutten for De europæiske Fællesskabers Domstol, kan sammenfattes således:

I — Faktiske omstændigheder

I april måned 1972 lod sagsøgeren i hovedsagen, firma Unkel, et parti svinefedt, der skulle eksporteres fra Tyskland til Storbritannien via Rotterdam, fortolde af hovedtoldkontoret i Würzburg. Hovedkontoret i Würzburg udstedte 2 »kontroleksemplarer«, dokumenter, med hensyn til hvilke Kommissionens forordning nr. 2315/69 (EØF) af 19. november 1969 (EFT-specialudgave 1969 (II), s. 502; orig. ref. JO nr. L 295 af 24. 11. 1969, s. 14) indeholder nærmere regler om udstedelsen og brugen. Efter at udgangstoldstedet i Rotterdam havde bekræftet kontroleksemplarerne, at varerne havde forladt Fællesskabet, blev de to kontroleksemplarer sendt tilbage til den med hensyn til betaling af eksportrestitutioner kompetente tyske myndighed, hovedtoldkontoret Hamburg-Jonas.

Den 8. november 1972 indgav sagsøgeren i hovedsagen på de efter tysk ret korrekte dokumenter en restitutionsbegæring, der indgik til hovedtoldkontoret Hamburg-Jonas den 10. november 1972. Ved beslutning af 15. november 1972 blev denne begæring afslået som for sent indgivet, idet den var fremkommet efter udløbet af præklusionsfristen på 6 måneder efter den dag, da toldbehandlingen ved udførsel har fundet sted, jf. artikel 10 i Kommissionens forordning nr. 1041/67 (EØF).

Efter forgæves at have indgivet klage mod denne beslutning anlagde sagsøgeren i hovedsagen sag ved Finanzgericht Hamburg, der skønnede, at der forelå visse spørgsmål om fortolkning af fællesskabsretten, hvorfor den ved kendelse af 26. juni 1974 udsatte sagens behandling og i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagde Domstolen følgende spørgsmål:

1. Er det i henhold til artikel 5 i forordning nr. 1041/67 (EØF) udfyldte kontroleksemplar en afgivelse af de pågældende varer til udførsel mod at drage fordelen af en restitution (artikel 1, stk. 1, første punktum i forordning nr. 1041/67 (EØF) og således en begæring om den fastsatte restitution i henhold til artikel 15, stk. 2 i forordning nr. 121/67 (EØF)?
2. Indgår begæringen (artikel 15, stk. 2 i forordning nr. 121/67 (EØF)), beviset på varernes oprindelse (artikel 6, stk. 1 i forordning nr. 177/67 (EØF)) og erklæringerne om de kvalitetskrav, der stilles, for at varerne kan bringes i fri omsætning (artikel 6, stk. 1 i forordning nr. 1041/67 (EØF)) blandt de bevisligheder, der i henhold til artikel 10, stk. 2 i forordning nr. 1041/67 (EØF) skal indgives inden for præklusionsfrist på 6 måneder fra det tidspunkt, da eksporttoldformaliteterne er blevet opfyldt.
3. Er disse erklæringer og beviser vedrørende varens oprindelse og de kvalitetskrav, der stilles, for at varerne kan bringes i fri omsætning, tilvejebragt gennem udfyldelsen af kontroleksemplaret?

Forelæggelseskendelsen af 26. juni 1974 er blevet registreret på Domstolens justitskontor den 25. juli 1974. På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen besluttet, at der ikke skal foretages forudgående bevisførelse.

Kommissionen, sagsøgeren i hovedsagen og sagsøgte i hovedsagen har fremsat skriftlige indlæg.

II — Indlæg fremsat i medfør af artikel 20 i statutten for Domstolen

A — Vedrørende det første spørgsmål

1. Indlæg fra sagsøgeren i hovedsagen, firma Unkel

Sagsøgeren i hovedsagen har den opfattelse, at Domstolens afgørelse i sag nr. 94/71 (dom af 6. juni 1972, Schlüter & Maack mod Hauptzollamt Hamburg-Jonas, Recueil 1972, s. 307) må lægges til grund for afgørelsen i denne sag. I nævnte dom gav Domstolen udtryk for, at en skriftlig angivelse af varerne til udførsel i henhold til artikel 1, stk. 1 i forordning nr. 1041/67 over for de for restitutionerne kompetente organer må betragtes som en begæring om restitution. Det fremgår af formålet og rækkevidden af kontroleksemplaret såvel som af dettes indhold, at det må være en skriftlig angivelse af samme art som den udgangsattest, det drejede sig om i sag nr. 94/71. Kontroleksemplaret bruges kun i bestemte tilfælde, særlig hvor »anvendelsen af en fællesskabsforanstaltning vedrørende varers indførsel eller udførsel eller varers bevægelse inden for Fællesskabet afhænger af, at der foreligger dokumentation for, at de pågældende varer er underkastet en nærmere foreskreven anvendelse eller bestemmelse ...« (artikel 1 i Kommissionens forordning nr. 2315/69 af 19. november 1969, EFT-specialudgave 1969 (II), s. 502; orig. ref. JO nr. L 295 af 24. 11. 1969, s. 14). Når kontroleksemplaret udstedes og anvendes på de eksporterede varer, er det blevet et særligt eksportdokument, hvis benyttelse tilkendegiver et ønske hos eksportøren om at begære en restitution. I den første betragtning til Kommissionens forordning nr. 2586/69 af 22. december 1969 (EFT-specialudgave 1969 (II), s. 538; orig. ref. JO nr. L 322 af 24. 12. 1969) er det i øvrigt præciseret, at dette fællesskabsforsendelsesdokument skal anvendes i stedet for udgangsattesten.

Når de forskellige rubrikker i kontroleksemplaret er behørigt udfyldt i henhold til artikel 4, stk. 2 i forordning nr. 2315/69 og artikel 5, stk. 2 i forordning nr. 1041/67, som ændret ved artikel 1 i forordning nr. 2586/69, foreligger der »angivelse af varerne til udførsel mod at drage fordelen af en restitution«. I modsætning til udgangsattesten indeholder kontroleksemplaret ikke sætningen: »Jeg erklærer, at der for disse varer kan opnås eksportrestitution«, men eksportørens oplysninger og underskrift på kontroleksemplaret er en angivelse af varerne til udførsel mod at drage fordelen af en restitution.

Sammenlignes kontroleksemplaret med den formular, der i henhold til Forbundsrepublikkens nationale ret skal anvendes til begæringen om eksportrestitution, viser det sig i øvrigt, at nævnte formular ikke giver nogen oplysninger, der ikke allerede findes i kontroleksemplaret. Da kontroleksemplaret indeholder alle de oplysninger, som de nationale myndigheder skal bruge for at kunne påbegynde restitutionsproceduren, såsom fastsættelsen af eksporttidspunktet, og da det gælder som opfyldelse af eksporttoldformaliterne (artikel 1, stk. 2 i forordning nr. 1041/67 af 21. 12. 1967), indeholder det således, hvilket Domstolen har fastslået for udgangsattestens vedkommende, en begæring om restitution i henhold til artikel 15, stk. 2 i forordning nr. 121/67 (EØF).

Sagsøgeren i hovedsagen har foreslået følgende svar på det første spørgsmål:

Det i henhold til artikel 5 i forordning nr. 1041/67 udfyldte kontroleksemplar er eksportørens indgivelse af varen til udførsel mod at drage fordelen af en restitution og således en begæring om den fastsatte restitution i henhold til artikel 15, stk. 2 i forordning nr. 121/67.

2. Indlæg fra sagsøgte i hovedsagen

Sagsøgte i hovedsagen har givet en almindelig oversigt over den fremgangs-

måde, der i forbundsrepublikken Tyskland anvendes ved tildeling af eksportrestitutioner. Denne fremgangsmåde omfatter for det første den i artikel 1, stk. 1 i forordning nr. 1041/67 omhandlede toldkontrol, hvorved efterprøvningen sker på grundlag af kontroleksemplaret. Efter at kontroleksemplaret er undersøgt og kontrolleret af ekspeditionstoldkontoret, ledsager det i original varen, indtil denne forlader ekspeditionstoldkontoret i Fællesskabet eller ankommer til bestemmelsesstedet, hvor eksemplaret påtegnes af bestemmelsesstedets toldkontor, der returnerer det direkte til sagsøgte i hovedsagen. Ved siden af denne toldbehandling omfatter eksportrestitutionsproceduren også en administrativ behandling, idet sagsøgte i hovedsagen skal undersøge, anerkende og opfylde kravet om restitution. Under denne administrative del af proceduren efterprøves det på grundlag af kontroleksemplaret og eventuelle rapporter fra analyselaboratorier særligt, hvorvidt de betingelser, der, først og fremmest i forordning nr. 1041/67, stilles for restitutionskravet, er opfyldt (oprindelse i Fællesskabet, varens kvalitet, varens frie omsætning).

Skønt betingelserne for at få restitution udtømmende er opregnet i fællesskabsretten, er det ikke desto mindre i talrige tilfælde et åbent spørgsmål, i hvilken form det skal bevises, at disse betingelser er opfyldt. Særligt efter forordning nr. 1041/67 er det i vidt omfang overladt til medlemsstaternes frie skøn, hvorledes de vil udfærdige de formularer, der skal dokumentere restitutionskravet (dom af 17. februar 1970, sag nr. 31/69, Kommissionen mod Italien, Recueil 1970, s. 35).

Endelig omfatter eksportrestitutionsproceduren endnu en toldkontrol og en foreløbig efterprøvning af regningerne.

Vedrørende den nationale domstols første spørgsmål mener sagsøgte i hovedsagen ikke, at den løsning, Domstolen anvendte i dommen af 6. juni 1972 (sag nr. 94/71, Schlüter & Maack), hvor det drejede sig om en udgangsattest, kan anvendes, når det gælder et kontroleksemplar. Sammenlignes de to dokumenter, fremkommer følgende forskelle:

a) Udgangsattester er indført udelukkende med henblik på eksportrestitutionerne og offentliggjort i bilaget til forordning nr. 1041/67, hvorimod kontroleksemplaret har hjemmel i forordning nr. 2315/69 (EFT-specialudgave 1969 (II), s. 502; orig. ref. JO nr. L 295 af 24. 11. 1969, s. 14), hvormed der gennemførtes en særlig procedure for fællesskabsforsendelser.

b) Kontroleksemplaret indeholder ingen udtrykkelige henvisninger til eksportrestitutionsproceduren, en omstændighed, der i sag nr. 94/71 i generaladvokatens øjne klart var udtryk for, at udgangsattesten måtte betragtes som en sådan angivelse, som er omhandlet i artikel 1, stk. 1 i forordning nr. 1041/67.

c) Udgangstoldstedet returnerer ikke kopien af kontroleksemplaret direkte til den myndighed, der skal udbetale restitutionen.

I forbundsrepublikken Tyskland har den i artikel 1, stk. 1, i forordning nr. 1041/67 omhandlede angivelse af varerne ingen virkning, medmindre der forelægges et dokument, hvoraf det fremgår, at den pågældende ønsker at drage fordelen af en restitution, hvorfor kontroleksemplaret ikke i sig selv kan være den angivelse, som kræves ifølge artikel 1, stk. 1 i forordning nr. 1041/67.

Til slut må det undersøges, om en stiltiende angivelse efter artikel 1, stk. 1 i forordning nr. 1041/67 eller kontroleksemplaret isoleret set kan betragtes som gyldige begæringer om restitution i henhold til artikel 15, stk. 2 i forordning nr. 121/67.

Den første mulighed er allerede afvist af Domstolen, der i sag nr. 94/71 statuerede, at angivelsen må være skriftlig.

Også den anden mulighed må udelukkes af følgende grunde:

— Kontroleksemplarets henvisninger til restitutioner vedrører ikke specielt *eksportrestitutioner*.

— Kontroleksemplaret, der er et alment bevisdokument, har i henhold til Fællesskabets restitutionsregler kun denne bevisværdi, såfremt transporten sker gennem en anden medlemsstat.

— Præklusionsfristen i artikel 10, stk. 2 i forordning nr. 1041/67 løber fra det tidspunkt, hvor toldformaliteterne er opfyldt, dvs. når det kontor, der sidder inde med kompetencen på restitutionsområdet har modtaget kontroleksemplaret. Hvis kontroleksemplaret selv skulle være begæringen om restitution, kunne det aldrig fremkomme for sent, eftersom det selv ville bringe fristen til at løbe. Administrativt kan kontroleksemplaret heller ikke samtidig betragtes både som forsendelsesdokument og som »begæring om restitution«.

— Hvis det antages, at tilbageleveringen af kontroleksemplaret kan være en begæring om restitution i henhold til artikel 15, stk. 2 i forordning nr. 121/67, vil administrationen blive frataget enhver mulighed for inden for fristen at efterprøve, om begæringen er blevet opretholdt. Restitutionen kan ikke udbetales, så længe administrationen ikke har den nationale formular, der indeholder de til dette formål nødvendige tekniske oplysninger.

Da kontroleksemplaret er lidet egnet til at tjene som eneste bevisdokument for alle de betingelser, der efter restitutionslovgivningen kræves opfyldt for at få restitution, må det suppleres af nationale formularer, der, som Domstolen har præciseret det i sag nr. 31/69, nærmere må udarbejdes af medlemsstaterne inden for deres frie skøn.

Det supplerende krav om en sådan national formular, der skal indgives inden for en vis frist og betragtes som en af de bevisligheder, der er nævnt i artikel 10, stk. 2 i forordning nr. 1041/67, strider ikke mod princippet om ligestilling af alle de erhvervsdrivende, der opererer på markedet, da denne ligestilling dog ikke kan siges at være en kendsgerning i det omfang, der endnu ikke er ens regler for udbetalingsproceduren.

Sagsøgte i hovedsagen mener følgelig, at det første spørgsmål bør besvares således, at et kontroleksemplar, der er udfyldt i henhold til artikel 5 i forordning nr. 1041/67, ikke er en angivelse i henhold til artikel 1, stk. 1 i forordning nr. 1041/67 og således ikke er en begæring efter artikel 15, stk. 2 i forordning nr. 121/67.

3. Indlæg fra Kommissionen

Efter Kommissionens opfattelse er kontroleksemplaret en særlig udformning af de fællesskabsdokumenter T1/T2, der er omhandlet i forordning nr. 542/69 af 18. marts 1969 om fællesskabsforsendelser (EFT-specialudgave 1969 (I), s. 114; orig. ref. JO nr. L 77 af 29. 3. 1969, s. 1). Med forordning nr. 2315/69 indførte Kommissionen kontroleksemplaret til anvendelse som toldformular, men der var ingen som helst angivelse af, at kontroleksemplaret skulle anvendes inden for rammerne af lovgivningen om eksportrestitutioner. Kontroleksemplarets anvendelse og dets særlige funktion som en toldformalitet ved eksportrestitutioner for landbrugsvarer er kun præciseret i artikel 5, stk. 1 i forordning nr. 1041/67 (EØF), som ændret ved artikel 1 i forordning nr. 2586/69 (EØF), hvor det bestemmes, at beviset for, at varen har forladt Fællesskabet, kan føres ved fremlæggelse af det nævnte kontroleksemplar, der i denne forbindelse er trådt i stedet for »udgangsattester«, som oprindelig blev indført med forordning nr. 1041/67. Selv inden for dette begrænsede sigte skal kontroleksemplaret kun anvendes, såfremt eksport til tredjelande sker via en fællesskabsforsendelse. Dette er en objektiv begrænsning i anvendelsen af kontroleksemplaret, hvilket fremgår af form og indhold af formularen i bilaget til forordning nr. 2315/69.

I forhold til den gamle »udgangsattest« i forordning nr. 1041/67 (EØF) er nævnte formular blevet stærkt forenklet, og der er intet som helst grundlag for at betragte den som en begæring om restitution

eller som bevis på, at varen er i fri omsætning eller har sin oprindelse i Fællesskabet.

Kravet om, at eksportører og restitutionsberettigede skal stilles lige, uanset fra hvilken medlemsstat de pågældende varer eksporteres, har foranlediget Domstolen til i dommen af 6. juni 1972 i sag nr. 94/71, Schlüter og Maack, at fastslå, at begæringen om restitution allerede indirekte er fremsat ved indgivelsen til udgangstoldstedet af den i forordning nr. 1041/67 (EØF) omhandlede »udgangsattest« i behørigt opfyldt stand.

Imidlertid kan kontroleksemplaret ikke ligestilles med udgangsattesten, der i modsætning til kontroleksemplaret både i form og indhold frembød adskillige væsentlige træk, der tillod, at den blev betragtet som en begæring om restitution. Den modsatte løsning ville ganske afsvække det princip, hvorefter en restitution kun ydes på begæring og ikke ex officio. Også den i artikel 10, stk. 2 i forordning nr. 1041/67 (EØF) foreskrevne præklusionsfrist ville miste enhver betydning, i det omfang den er en garanti for, at administrationen og regnskabsføringen sker så rationelt som muligt.

B — Vedrørende det andet spørgsmål

1. Indlæg fra sagsøgeren i hovedsagen

1. Ifølge sagsøgeren i hovedsagen må der svares bekræftende på spørgsmålet om, hvorvidt begæringen indgår blandt de bevisligheder, der i henhold til artikel 10, stk. 2 i forordning nr. 1041/67 (EØF) skal indgives inden for en præklusionsfrist på 6 måneder fra det tidspunkt, da eksporttoldformaliteterne er blevet opfyldt. Begæringen i artikel 15, stk. 2 i forordning nr. 121/67 er jo en nødvendig betingelse for restitutionen. De fremgår både af betragtningerne til forordning nr. 1041/67 og af ratio legis i samme bestemmelses artikel 10. I det omfang, det korrekt udfyldte og undertegnede kontroleksemplar er det dokument, hvorved den pågældende angiver varerne til udførsel mod at drage fordelen af en restitution, vil begæringen altid være indgivet inden præklusionsfristens udløb, medmindre der foreligger en for sen oversendelse fra udgangstoldstedet til den kompetente restitutionsmyndighed, et tilfælde der i relation til artikel 10, stk. 2 må betragtes som force majeure.

Den supplerende begæring, der kræves efter den tyske lovgivning, indgår ikke blandt de bevisligheder, der er omhandlet i artikel 10, stk. 2. I dommen af 6. juni 1972 blev det nemlig kun sagt, at medlemsstaterne, selv om de af administrative og organisatoriske grunde kan pålægge eksportørerne også at indgive en begæring i den nationale rets former, ikke kan sanktionere en tilsidesættelse af denne pligt ved at lade retten til restitutionen falde bort.

2. Erklæringerne om varens oprindelse og den kvalitet, der udkræves, for at varen kan bringes i fri omsætning, indgår også blandt bevislighederne i artikel 10, stk. 2 i forordning nr. 1041/67, hvilket fremgår af forordningens artikler 6, stk. 1 og 7 og af forordning nr. 177/67, artikel 6, stk. 1.

Sagsøgeren i hovedsagen foreslår derfor følgende svar på det andet spørgsmål:

Begæringen i henhold til artikel 15, stk. 2 i forordning nr. 121/67 (EØF), beviset på varernes oprindelse, der føres ved en erklæring efter artikel 7, stk. 1 i forordning nr. 1041/67, jf. artikel 6, stk. 1 i forordning nr. 177/67 (EØF), og erklæringen om, at varen har den fornødne kvalitet for at kunne bringes i fri omsætning, som anført i artikel 6, stk. 1 i forordning nr. 1041/67, indgår blandt de i artikel 10, stk. 2 i forordning nr. 1041/67 (EØF) omhandlede bevisligheder, der skal indgives inden for en præklusionsfrist på 6 måneder fra det tidspunkt, på hvilket eksporttoldformaliteterne er blevet opfyldt.

2. Indlæg fra sagsøgte i hovedsagen

Sagsøgte i hovedsagen har den opfattelse, at ikke alene den i artikel 15, stk. 2 i forordning nr. 121/67 omhandlede begæring, men også nationale formula-

rer, indgår blandt de bevisligheder, der er omhandlet i artikel 10, stk. 2 i forordning nr. 1041/67. Ganske vist har Domstolen i sag nr. 94/71 truffet en modsat afgørelse, men det var ud fra andre forudsætninger, især den, at begæringens form er udtømmende reguleret i fællesskabsretten, og at en mere udførlig national formular ikke er undergivet fristreglen i artikel 10, stk. 2.

Erklæringen om varens oprindelse efter artikel 6, stk. 1 i forordning nr. 177/67 og artikel 7, stk. 1 i forordning nr. 1041/67, der i Tyskland skal ske i en særlig skriftlig form, indgår også blandt de bevisligheder, der skal indgives efter artikel 10, stk. 2 i forordning nr. 1041/67, fordi den er en væsentlig betingelse for restitutionen.

Det samme gælder for den erklæring om varens frie omsætning, der er gjort obligatorisk i den nationale formular. I den henseende er kontroleksemplaret alene ikke tilstrækkeligt grundlag for en kontrol. Derfor har forbundsregeringen bestemt, at der skal udstedes en særlig erklæring om, hvorvidt en vare, der bortset herfra ville kunne udløse en restitution, er egnet til at komme i fri omsætning. Også denne erklæring indgår blandt de i bevisligheder, der er omhandlet i artikel 10, stk. 2 i forordning nr. 1041/67.

3. Indlæg fra Kommissionen

Efter Kommissionens opfattelse må artikel 10, stk. 2 i forordning nr. 1041/67 (EØF) ses som en garanti for, at de erklæringer, attester og beviser, som den for udbetalingen ansvarlige myndighed skal bruge for at kunne kontrollere, om der kan ydes en restitution for varen, og om eksporten har fundet sted på korrekt vis, fremkommer inden fristens udløb. Det er væsentlige betingelser for restitutionen, at varen har sin oprindelse i Fællesskabet og er i fri omsætning. De erklæringer og beviser, der knytter sig til disse betingelser, er altså sådanne bevisligheder, som er omhandlet i artikel 10, stk. 2 i forordning nr. 1041/67. Disse bevisligheder omfatter også den begæring om restitution, der udkræves efter artikel 15, stk. 2 i forordning nr. 121/67 (EØF).

C — Vedrørende det tredje spørgsmål

1. Indlæg fra sagsøgeren i hovedsagen

Der betales eksportrestitution for svinekød, når det godtgøres,

— at det drejer sig om en vare, der er i fri omsætning inden for Fællesskabet (forordning nr. 1041/67, artikel 6)

— at det drejer sig om et produkt, med oprindelse i Fællesskabet (forordning nr. 177/67, artikel 6)

— at varen har forladt Fællesskabets geografiske område i uforarbejdet stand (forordning nr. 1041/67, artikel 3).

Såfremt kontroleksemplaret er fuldstændigt udfyldt, er det bevis på, at ikke alene den tredje men også de to første betingelser er opfyldt. Det er ganske klart, at produktet er i fri omsætning inden for Fællesskabet, når eksportøren har udfyldt rubrikken »forudgående toldprocedure« med ordet »udgår«, og det samme fremgår af de oplysninger og specifikationer, der indføres i de rubrikker, som vedrører restitutioner. Eftersom ingen har krav på restitution for en vare, der ikke er i fri omsætning inden for Fællesskabet, er erklæringen om, at varen giver ret til restitution, en indirekte erklæring om, at varen er i fri omsætning inden for Fællesskabet.

Hvad angår varens oprindelse, har sagsøgeren i hovedsagen bemærket, at det, selv om det kan se ud, som om der efter artikel 6, stk. 1 i forordning nr. 177/67 (EØF) kræves et yderligere bevis ud over selve erklæringen fra eksportøren, i artikel 7, stk. 3 i den senere udstedte forordning nr. 1041/67 er bestemt, at »eksportøren er forpligtet til at *angive* den pågældende vares oprindelse i henhold til de regler, der er gældende i den i stk. 2 nævnte medlemsstat«. Desuden at »denne angivelse kontrolleres på de samme betingelser som de øvrige dele af udførselserklæringen«. Da der kun kræves

bevis i tvivlstilfælde, er selve erklæringen altså tilstrækkelig. Eksportørens erklæring om varens oprindelse indgår jo også i kontroleksemplaret, eftersom det af ordet »udgår« i rubrikken »forudgående toldprocedure« fremgår, at varen endnu ikke har passeret nogen toldgrænse, at den altså ikke er importeret hverken fra tredjeland eller fra Den tyske demokratiske Republik.

2. Indlæg fra sagsøgte i hovedsagen

Kontroleksemplaret indeholder intet, der angiver varens oprindelse (det anvendes ikke kun, hvor det drejer sig om varer med oprindelse i Fællesskabet), eller hvorvidt varen er i fri omsætning. Ordet »udgår« i rubrikken »forudgående toldprocedure« er for vagt til at kunne give nogen oplysning om varens forbindelse til Fællesskabet.

Sagsøgte i hovedsagen er af den opfattelse, at et korrekt udfyldt kontroleksemplar kun kan betragtes som et bevis på, at varen er egnet til at bringes i fri omsætning, såfremt dette entydigt fremgår af de i rubrik 3 (»forudgående toldprocedure«) anførte oplysninger. Efter forordning nr. 2313/69 og artikel 5 i forordning nr. 1041/67 tjener kontroleksemplaret kun som bevis på, at de varer, der giver ret til restitution, har forladt Fællesskabet eller er blevet afleveret på deres bestemmelsessted i Fællesskabet.

Det tredje spørgsmål må derfor besvares således, at et behørigt udfyldt kontroleksemplar kun er et bevis på varens oprindelse og på, at det kvalitetskrav, der stilles til varen, for at denne kan bringes i fri omsætning, er opfyldt, såfremt det af den erklæring om forudgående toldprocedure, der skal afgives i formularens rubrik 3, entydigt fremgår, at disse betingelser for restitutionen er opfyldt.

3. Indlæg fra Kommissionen

Efter Kommissionens opfattelse indeholder kontroleksemplaret intet, der entydigt kan betragtes som et bevis på, at varen er i fri omsætning eller har sin oprindelse i Fællesskabet. Udtrykket »udgår« i rubrikken »forudgående toldprocedure« er kun en angivelse af, at eksportøren ikke ønsker at afgive nogen erklæring til dette punkt.

III — Den mundtlige sagsbehandling

I retsmødet den 20. november 1974 har parten Unkel, repræsenteret af advokaterne Festge og Modest, samt Kommissionen, repræsenteret af Kalbe, fremsat deres mundtlige indlæg.

Generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 10. december 1974.

Præmisser

1 Ved kendelse af 26. juni 1974 indgået til Domstolens justitskontor den 25. juli 1974, har Finanzgericht Hamburg i medfør af artikel 177 i traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab stillet 3 spørgsmål vedrørende fortolkningen af visse bestemmelser i Rådets forordning nr. 121/67 af 13. juni 1967 om den fælles markedsordning for svinekød (EFT-specialudgave 1967, s. 42; orig. ref. JO nr. 117 af 19. 6. 1967, s. 2283), Rådets forordning nr. 177/67 af 27. juni 1967 om de almindelige regler for ydelse af restitutioner

ved udførsel af produkter inden for svinekødsektoren (EFT-specialudgave 1967, s. 135; orig. ref. JO nr. 130 af 28. 6. 1967, s. 2614) og Kommissionens forordning nr. 1041/67 af 21. december 1967 om de nærmere regler for anvendelse af eksportrestitutioner for de produkter, for hvilke der gælder en ordning med fællespriser (EFT-specialudgave 1967, s. 298; orig. ref. JO nr. 314 af 23. 12. 1967, s. 9) som ændret ved forordningerne nr. 1056/68 af 23. juli 1968 (EFT-specialudgave 1968 (II), s. 338; orig. ref. JO nr. L 179 af 25. 7. 1968, s. 28), nr. 499/69 af 17. marts 1969 (EFT-specialudgave 1969 (I), s. 104; orig. ref. JO nr. L 69 af 20. 3. 1969, s. 1) og nr. 2586/69 af 22. december 1969 (EFT-specialudgave 1969 (II), s. 538; orig. ref. JO nr. L 322 af 24. 12. 1969, s. 29);

spørgsmålene vedrører de formkrav og frister, der i april 1972, hvor den i denne sag omhandlede udførsel fandt sted, var gældende for ansøgninger om restitutioner ved eksport af visse landbrugsprodukter.

2 Med det første spørgsmål anmodes Domstolen om at afgøre, hvorvidt det »kontroleksemplar«, der er omhandlet i artikel 1 i forordning nr. 2315/69 (EFT-specialudgave 1969 (II), s. 502; orig. ref. JO nr. L 295 af 24. 11. 1969, s. 14) om brugen af fællesskabsforsendelsesdokumenter, når det er behørigt udfyldt i henhold til artikel 5 i Kommissionens forordning nr. 1041/67 (som ændret ved artikel 1 i forordning nr. 2586/69), er en begæring om restitution efter artikel 15, stk. 2 i forordning nr. 121/67.

3 I forordning nr. 1041/67, der blev udstedt blandt andet med henblik på at sikre gennemførelsen af Rådets forordninger nr. 121/67 og 177/67 om den fælles markedsordning og ydelse af eksportrestitutioner inden for svinekødsektoren, findes de nærmere regler for ydelsen af disse restitutioner;

i forordningens artikel 5 i dens oprindelige affattelse bestemtes, at der, hvis et produkt, for hvilket toldformaliterne var blevet opfyldt, passerede igennem andre fællesskabsterritorier end den medlemsstat, på hvis område toldbehandlingen havde fundet sted, kunne føres bevis for, at nævnte produkt havde forladt Fællesskabets geografiske område ved hjælp af et dokument, hvoraf en model var vedlagt som bilag, den såkaldte »udgangsattest«, indtil der indførtes en ordning om fællesskabsforsendelse;

4 ved dom af 6. juni 1972 i sag nr. 94/71 har Domstolen statueret, at denne udgangsattest, når den blev forelagt den kompetente administrative myndighed og godkendt af denne, skulle anses for eksportørens fyldestgørende angi-

velse af varerne til udførsel mod at drage fordelen af en restitution og således en begæring om restitution efter artikel 15 i forordning nr. 121/67;

5 efter at der ved Kommissionens forordning nr. 2315/69 af 19. november 1969 var blevet indført en ordning om fællesskabsforsendelse, blev artikel 5 i forordning nr. 1041/67 ændret ved artikel 1 i forordning nr. 2586/69 således, at beviset for, at varen har forladt Fællesskabets geografiske område, nu føres ved fremlæggelse, ikke længere af en udgangsattest, men af det i artikel 1 i forordning nr. 2315/69 omhandlede kontroleksemplar;

selv om kontroleksemplaret ikke rummer alle udgangsattestens oplysninger, indeholder den rubrikker til særlige oplysninger, der i henhold til den ændrede artikel 5 i forordning nr. 1041/67 skal udfyldes, når det drejer sig om produkter, for hvilke eksportøren er restitutionsberettiget.

6 Efter artikel 15, stk. 2 i forordning nr. 121/67 ydes eksportrestitutioner for svinekød kun på den pågældendes begæring;

skønt artikel 15 af hensyn til den komplekse eksportrestitutionsordnings gnidningsløse funktion må fortolkes således, at begæringen skal være skriftlig, må en formalisme, der går ud over, hvad en effektiv kontrol forlanger, undgås;

såfremt den handlende derfor udfylder kontroleksemplaret i overensstemmelse med anvisningerne i artikel 5, stk. 2 i forordning nr. 1041/67 og klart nævner, at de eksporterede varer er omfattet restitutionsordningen, viser dette tilstrækkeligt tydeligt hans ønske om at drage fordel heraf, således at kontroleksemplaret må ligestilles med en restitutionsbegæring;

dette gælder så meget desto mere, som kontroleksemplaret indeholder forklarende bemærkninger, der udtrykkeligt angiver, hvilken rubrik, der skal udfyldes, når det drejer sig om eksport af varer, der giver eksportøren ret til restitution;

7 det første spørgsmål må derfor besvares således, at tilbagesendelsen af det kontroleksemplar, der er omhandlet i artikel 1 i forordning nr. 2315/69 og artikel 5 i forordning nr. 1041/67, som ændret ved artikel 1 i forordning nr. 2586/69, til den nationale myndighed, der er kompetent verdrørende ydelse af restitutioner, skal betragtes som en begæring om restitution, såfremt nævnte eksemplar indeholder oplysninger, hvoraf det fremgår, at det drejer sig om

varer, for hvilke den pågældende eksportør er berettiget til en sådan restitution;

i tvivlstilfælde skal de nationale domstole i hver enkelt sag afgøre, hvorvidt denne betingelse er opfyldt.

8 Det andet spørgsmål går ud på, om begæringen om restitution efter artikel 15 i forordning nr. 121/67, det bevis for varens oprindelse, der kræves i henhold til artikel 6 i forordning nr. 177/67 ved ydelse af eksportrestitutioner inden for svinekødsektoren og endelig erklæringerne i henhold til artikel 6 i forordning nr. 1041/67 vedrørende den kvalitet, der kræves, for at varen kan omsættes frit, indgår blandt de bevisligheder, der ligger til grund for restitutionens udbetaling, og som efter sidstnævnte forordning artikel 10 skal indgives inden for en præklusionsfrist på 6 måneder fra det tidspunkt, på hvilket eksporttoldformaliteterne er blevet opfyldt;

spørgsmålet drejer sig om, hvorvidt det er tilstrækkeligt, at restitutionsbegæringen ankommer inden for præklusionsfristen på 6 måneder, eller om dette også skal være tilfældet med de øvrige dokumenter, der tjener til godtgørelse af, at betingelserne for restitutionskravet er opfyldt.

9 Udtrykket »bevisligheder, der ligger til grund for restitutionens udbetaling«, i artikel 10, stk. 2 vedrører ikke blot begæringen om restitution men samtlige de aktstykker, der skal sætte den enkelte medlemsstats kompetente myndighed i stand til at kontrollere, om de betingelser, som gælder for restitutionskravet, er opfyldt;

denne fortolkning bekræftes af, at præklusionsfristen først begynder at løbe fra det tidspunkt, hvor toldformaliteterne er opfyldt;

selve indleveringen af en begæring kan nemlig ikke berettige en så betydningsfuld frist, der derfor må vedrøre den periode, som er fornøden for at tilvejebringe samtlige udkrævede beviser;

10 det andet spørgsmål må derfor besvares således, at de i artikel 10 i forordning nr. 1041/67 omhandlede bevisligheder ud over begæringen om restitution omfatter samtlige dokumenter, der skal sætte den kompetente myndighed i stand til at kontrollere, hvorvidt de betingelser, som gælder for restitutionskravet, er opfyldt.

11 Det tredje spørgsmål går ud på, om kontroleksemplaret, når de forskellige rubrikker er udfyldt af den pågældende, indeholder de erklæringer og beviser vedrørende varens oprindelse og det kvalitetskrav, der stilles til den, for at den frit kan omsættes, som restitutionskravet er betinget af.

12 Efter artikel 6 og 7 i forordning nr. 1041/67 ydes restitutionen — blandt andet for de i denne sag omhandlede varer — ikke, før det er godtgjort, at de har deres oprindelse i Fællesskabet, er i fri omsætning inden for Fællesskabet og er af sund og god handelskvalitet;

på grundlag alene af kontroleksemplarets rubrikker vil det ikke altid være muligt at konstatere, om alle disse betingelser er opfyldt;

det tilkommer de nationale myndigheder i hvert enkelt tilfælde at tage stilling til den bevisværdi, der i denne forbindelse må tillægges de oplysninger, som fremgår af kontroleksemplaret, samt til, om der må kræves yderligere dokumentbevis.

Vedrørende sagsomkostningerne

13 De udgifter, der er afholdt af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, som har fremsat indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres;

da retsforhandlingerne i forhold til hovedsagens parter er et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedrørende de spørgsmål, som Finanzgericht Hamburg ved kendelse af 26. juni 1974 har forelagt den, for ret:

1. **Tilbagesendelsen af det kontroleksemplar, der er omhandlet i artikel 1 i forordning nr. 2315/69 og i artikel 5 i forordning nr. 1041/67, som**

ændret ved artikel 1 i forordning nr 2586/69, til den nationale myndighed, der er kompetent vedrørende ydelse af restitutioner, skal betragtes som en begæring om restitution, såfremt nævnte eksemplar indeholder oplysninger, hvoraf det fremgår, at det drejer sig om varer, for hvilke den pågældende eksportør er berettiget til en sådan restitution.

2. De i artikel 10 i forordning nr. 1041/67 omhandlede bevisligheder omfatter ud over restitutionsbegæringen samtlige de dokumenter, der skal sætte den kompetente myndighed i stand til at kontrollere, om de betingelser, som gælder for restitutionskravet, er opfyldt.

3. Da det alene på grundlag af kontroleksemplarets rubrikker ikke altid vil være muligt at konstatere, om alle disse betingelser er opfyldt, tilkommer det de nationale myndigheder i hvert enkelt tilfælde at tage stilling til den bevisværdi, der i denne forbindelse må tillægges de oplysninger, som fremgår af kontroleksemplaret, samt til, om der må kræves yderligere dokumentbevis.

Lecourt Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart Donner

Monaco Pescatore Kutscher

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 22. januar 1975.

A. Van Houtte
Justitssekretær

R. Lecourt
Præsident

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT J.-P. WARNER FREMSAT DEN 10. DECEMBER 1974 [1]

Høje Ret.

Skal man nå ind på livet af spørgsmålene i denne sag, må man først drage gennem en labyrint af fællesskabsregler, der er så forvirrende, at ingen nogensinde med sikkerhed kan hævde, at han ikke har overset en relevant regel. Jeg har den største sympati for dem, der gør sig til talsmænd for en hyppig samarbejdning af

1 — Oversat fra engelsk.